

Nr 1403

Av herr **Hermansson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 103, om riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen.

(Lika lydande med motion nr 1200 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 103 år 1970 framlägges förslag som till väsentliga delar bygger på länsförvaltningsutredningens betänkande. Förslagen betecknas som "partiella reformer". Dessa bör — hävdas det i propositionen — kunna vidtas förutsatt att statsmakternas framtida ställningstaganden inte föregrips eller avsevärt försvåras. En parlamentariskt sammansatt beredning skall tillsättas för att göra en sammanfattande bedömning av den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation.

Det bör emellertid starkt ifrågasättas om inte propositionens förslag just är av den karaktären att ett bifall till desamma avsevärt föregriper och försvårar statsmakternas framtida ställningstaganden. Om länsdemokratiutredningens förslag heter det (s. 5 i prop.): "En ändring av kompetensfördelningen mellan statliga länsorgan och landstingen enligt länsdemokratiutredningens förslag skulle i väsentliga hänseenden rubba de förutsättningar som i vart fall länsförvaltningsutredningens förslag bygger på."

Länsdemokratiutredningen betecknade själv sitt arbetsresultat som ett principprogram och förordade i flera sammanhang kompletterande utredningar. Dess grundlinje var att överföra uppgifter från de nuvarande länsstyrelserna och dessa underställda lekmannanämnder till landstingen. De nuvarande ämbetsinnehavarna, knutna till länsorganen, skulle beredas möjlighet att övergå till landstingskommunalt huvudmannaskap och "efter hand bör det ankomma på landstinget att självt utforma personalorganisationen och tillsätta de olika befattningshavarna". Nämnduppgifterna i de s. k. lekmannanämnderna skulle enligt länsdemokratiutredningen föras över till landstingskommunala organ. De skulle bli politiskt ansvariga inför landstinget. I propositionen föreslås däremot en omfördelning av beslutsfunktioner från lekmannanämnderna till länsstyrelsen. Genomgående drag i propositionens förslag är en *förstärkning* av länsstyrelsernas ställning. Förslagen i länsdemokratiutredningens principprogram är det mot-

satta: att minska länsstyrelsefunktionerna och i motsvarande grad öka landstingens.

Ett ställningstagande för propositionen är verkligen ett föregripande ställningstagande mot länsdemokratiutredningens grundlinje — och detta sker utan närmare saklig prövning.

För att åstadkomma en motvikt till de nya beslutsfunktioner som länsstyrelserna tilldelas enligt förslagen i propositionen föreslås en form för lekmanamedverkan i länsstyrelsen. "Medborgarrepresentanter" skall utses av landstingen, som utser hälften av ledamöterna, medan Kungl. Maj:t utser den andra hälften. Landshövdingen skall som hittills utses av Kungl. Maj:t.

Det skall ankomma på Kungl. Maj:t att i instruktion för länsstyrelserna klarlägga avgränsningen av de frågor som det ankommer på landshövdingen att ensam fatta beslut om.

Det står enligt vår mening klart att en lösning enligt principerna i länsdemokratiutredningens förslag utgör en avgjort bättre grundval. De anger en väg för vidgad kommunal självstyrelse och ökad kommunal demokrati. Det är ingalunda ointressant att ta del av redovisningen av remissyttrandena i propositionen (s. 33). De starkt centraliserade organisationerna och de statliga organen tillstyrker i allt väsentligt länsförvaltningsutredningens förslag (och därmed i huvudsak förslagen i propositionen): Landsorganisationen, Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges industriförbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Tjänstemännens centralorganisation etc. En annan grupp remissinstanser som avstyrkt eller avstått från att yttra sig över länsförvaltningsutredningens förslag är: Svenska landstingsförbundet, landstingskommunerna — med undantag för Kalmar läns södra och landstingskommunerna i Malmöhus och Västernorrlands län — Sveriges lantbruksförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och RLF samt omkring 135 kommuner.

Enligt vår mening hastar icke ett avgörande så, att det nu måste bedömas som oundgängligen nödvändigt att fatta beslut om "partiella reformer" av så långtgående slag som de vilka propositionen innehåller. Riksdagen bör ges tillfälle till en mera samlad bedömning av förslag grundade på länsdemokratiutredningens principprogram såväl som en närmare utformning och konkretisering av detta program. Därest på någon enskild punkt någon begränsad reformering av länsstyrelseorganisationen och förvaltningen bör äga rum innan den mera omfattande prövningen av hela frågekomplexet kan ske, bör Kungl. Maj:t återkomma med förslag härom. Som redan anförts är det emellertid enligt vår mening oklokt att riksdagen fattar beslut av den innebörd förslagen i proposition nr 103 framlägger.

Med stöd av det anförda föreslås,
att riksdagen måtte
dels avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 103 år 1970,
dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utarbetan-
de av förslag på grundval av länsdemokratiutredningens
förslag angående den regionala förvaltningsorganisationen
m. m.

Stockholm den 28 april 1970

C. H. Hermansson (vpk) Gunvor Ryding (vpk) Eivor Marklund (vpk)
